

AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU
Y PWYLLGOR ARCHWILIO

Cofnodion **Pwyllgor Archwilio** Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a gynhaliwyd ddydd Llun 17 Mawrth 2025 yn rhithiol dros Zoom. Dechreuodd y cyfarfod am 09.30 o'r gloch.

Cynghorydd

Mark Young (Cadeirydd)
Bryan Apsley
Marion Bateman
Tina Claydon
Adele Davies-Cooke
Sharon Doleman
John Brynmor Hughes
Gareth R Jones
Marc Jones
Beverley Parry-Jones (gadawodd 10:14)
Austin Roberts

Yn cynrychioli

Cyngor Sir Ddinbych
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wreccsam
Cyngor Sir y Fflint
Cyngor Sir y Fflint
Cyngor Sir y Fflint
Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
Cyngor Gwynedd
Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wreccsam
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wreccsam
Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy

Hefyd yn bresennol:

Helen MacArthur
Anthony Jones
Elgan W Roberts
Dafydd Edwards
Gareth Owens
Carwyn Rees
Angharad Ellis
Carwyn Rees
George Jones
Lisa Allington

Prif Swyddog Tân Cynorthwyol
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol
Pennaeth Cyllid a Chaffael
Trysorydd
Swyddog Monitro
Archwilio Cymru
Mersey Internal Audit Agency
Archwilio Cymru
Cyfieithydd
Cynorthwydd Gweithredol –
Cofnodydd

1.0 YMDDIHEURIADAU

Cynghorydd

Gwynfor Owen (Dirprwy
Gadeirydd)
Jeff Evans
Arwyn Herald Roberts

Yn cynrychioli

Cyngor Gwynedd

Cyngor Sir Ynys Môn
Cyngor Gwynedd

2.0 DATGANIADAU O FUDDIANT

2.1 Nid oedd datganiadau o fuddiant i'w cofnodi.

3.0 HYSBYSIAD O FATERION BRYS

- 3.1 Croesawyd PSTC Ant Jones i'r cyfarfod i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau am ddau ddigwyddiad tanau gwyllt a ddigwyddodd dros y 24 awr ddiwethaf. Roedd y cyntaf ym Mlaenau Ffestiniog tua 18:30 y noson flaenorol ac roedd o ganlyniad i losgi rheoledig a oedd wedi dod yn anodd ei drin ac felly wedi'i gadarnhau fel tân gwyllt. Roedd yr uned tanau gwyllt, yr uned rheoli a'r uned lles yn bresennol ynghyd â chwe phwmp. Roedd rhywfaint o bryder y gallai'r tân ledaenu tuag at anheddau preswyl a ffatri blastigau. Yn anterth y digwyddiad, roedd ffrynt y tân (hyd y tân o un pen i'r llall) tua 300m. Oherwydd ei bod yn dywyll nid oedd yn bosibl defnyddio'r hofrennydd; fodd bynnag, roedd drôn Heddlu Gogledd Cymru wedi rhoi golwg dda o beth oedd yn digwydd. Swyddog Tanau Gwyllt Lefel 3 oedd y swyddog â gofal ac roedd y criwiau wedi defnyddio sawl tacteg, gan gynnwys curwyr i ymosod ar y tân ac fe lwyddon nhw i'w ddiffodd toc cyn hanner nos. Mae criwiau'n parhau ar y safle i chwilio am fannau problemus.
- 3.2 Roedd yr ail ddigwyddiad wedi cael ei adrodd am 22:00 neithiwr yn Nhrawsfynydd ac wedi digwydd ar yr un pryd â'r digwyddiad ym Mlaenau Ffestiniog. Roedd wedi cychwyn fel tân bach yn yr awyr agored ac yna cafodd ei ddatgan yn dân gwyllt gan griwiau. Roedd yr ardal yr effeithiwyd arni i ddechrau tua 86 erw o eithin a rhedyn gyda thua 200 hectar o dir wedi'i losgi, ac ar ei anterth roedd ffrynt y tân wedi bod yn 500m ar draws gydag uchder y fflamiau'n 1m. Roedd Swyddog Tanau Gwyllt Lefel 3 hefyd wedi mynd i'r digwyddiad hwn. Roedd ardal fawr o dir, cors a nentydd, a'r flaenoriaeth oedd amddiffyn eiddo. Roedd y gwynt wedi codi ers hynny gan arwain at gynnydd yn hyd y tân ac mae criwiau'n parhau ar dir y digwyddiad yn gweithio i atal y tân rhag lledaenu i dir y goedwig leol. Byddai ymosodiad mwy effeithiol yn bosibl yn ystod oriau golau dydd, a thrwy gydol y ddau ddigwyddiad roedd criwiau wedi defnyddio eu sgiliau a'u wybodaeth leol yn hynod o effeithiol. Canmolwyd y timau rheoli hefyd am reoli'r adnoddau ar gyfer y ddau ddigwyddiad.

4.0 COFNODION Y CYFARFOD A GYNHALIWDYD AR 16 RHAGFYR 2024

- 4.1 Cyflwynwyd cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 16 Rhagfyr 2024 i'w cymeradwyo. Cynigiwyd eu bod yn gofnod cywir o'r trafodion, ac eiliwyd hyn gyda phawb o blaid.

4.2 PENDERFYNWYD:

- i) **cymeradwyo'r cofnodion fel cofnod gwir a chywir o'r cyfarfodydd a gynhaliwyd, gan nodi'r gwelliannau uchod.**

5.0 MATERION YN CODI

- 5.1 Nid oedd angen trafod unrhyw faterion yn codi.

6.0 ADRODDIAD CYNNYDD ARCHWILIO MEWNOL 2024-25

- 6.1 Croesawyd Angharad Ellis o MIAA i'r cyfarfod a chyflwynodd yr adroddiad cynnydd gan Archwilio Mewnol, i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i Aelodau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) am y gwaith a wnaed gan ddarparwyr archwilio mewnol yr Awdurdod, MIAA, ar 28 Chwefror 2025.
- 6.2 Diolchodd PSTC MacArthur i Angharad a'r fîm ac anogodd yr Aelodau i gymryd rhan yn unrhyw un o'r gweithdai y mae MIAA yn eu cyflwyno gan eu bod yn allweddol o ran datblygu dealltwriaeth. Cadarnhaodd Angharad y byddai calendr newydd allan yn fuan ar gyfer 2025/26 a bod gweithdy ar dwyll yn debygol o gael ei gynnwys.

6.3 PENDERFYNWYD:

- i) Nodi'r gwaith a wnaed gan MIAA yn ystod 2024/25; a**
- ii) Nodi'r gwaith a gwblhawyd yn derfynol rhwng 1 Rhagfyr 2023 a 28 Chwefror 2025.**

7.0 CYNLLUN ARCHWILIO MEWNOL 2025/26

- 7.1 Gwahoddwyd Angharad Ellis i gyflwyno papur Cynllun Archwilio Mewnol 2025/26 a oedd yn cyflwyno'r cynllun archwilio mewnol arfaethedig ar gyfer blwyddyn ariannol 2025/26 i'r Aelodau.
- 7.2 Cyfeiriwyd yr Aelodau at adran 6 ac Atodiad A a oedd yn nodi'r cynllun archwilio mewnol strategol tair blynedd.
- 7.3 Nododd y Trysorydd fod y cynllun ar gyfer y flwyddyn wedi'i ddangos ar dudalen 26 y pecyn, a gofynnodd a oedd MIAA yn teimlo mai'r defnydd gorau o adnodd cyfyngedig oedd eu bod yn cymryd rhan yn y gweithdai Craffu ar y Gyllideb. Cadarnhaodd Angharad mai dim ond pum niwrnod o'r 70 a ddyrannwyd oedd wedi'u neilltuo ar gyfer y gweithdai hyn ac felly'r Aelodau ddylai benderfynu a oeddent yn teimlo ei bod yn ddefnyddiol eu bod yn mynd iddynt.
- 7.4 Cadarnhaodd PSTC MacArthur y byddai'r model achos busnes newydd yn cael ei gyflwyno fel rhan o broses graffu'r gyllideb ac y gallai fod yn fwy effeithiol iddynt dreulio'r pum niwrnod ar hynny. Cytunwyd bod y pum niwrnod yn parhau i fod yn hyblyg i'w dreulio yn ôl yr angen.

7.5 PENDERFYNWYD:

- i) Cymeradwyo'r rhaglen waith archwilio arfaethedig ar gyfer 2025/26.**

8.0 ARCHWILIO CYMRU – CRYNODEB O ARCHWILIAD BLYNYDDOL 2024

- 8.1 Croesawyd Carwyn Rees o Archwilio Cymru i'r cyfarfod a chyflwynodd bapur Crynodeb o'r Archwiliad Blynyddol, Archwilio Cymru 2024.
- 8.2 Nodwyd nad oedd unrhyw faterion newydd i'w hadrodd ac roedd y cyfrifon wedi derbyn barn ddiamod.
- 8.3 Roedd rhai adroddiadau cenedlaethol wedi'u nodi o fewn y papur a allai fod o ddiddordeb i'r Aelodau.
- 8.4 Nododd y Trysorydd fod y sefyllfa o ran yr archwiliad o'r cyfrifon wedi bod yn dda iawn dros y flwyddyn neu ddwy ddiwethaf ac roedd hyn i'w ganmol. Cadarnhaodd Carwyn fod cynlluniau ar waith i ddechrau'r broses archwilio ychydig yn gynharach eleni a fyddai'n golygu y byddai'r flwyddyn ganlynol hefyd yn gallu cychwyn yn gynharach, gan symleiddio prosesau. Nododd hefyd eu bod yn edrych ymlaen at weithio gyda'r Pennaeth Cyllid a Chaffael newydd, Elgan Roberts, am flwyddyn ariannol lawn a diolchodd iddo am ei gefnogaeth amhrisiadwy.

8.5 PENDERFYNWYD:

i) nodi'r crynodeb o'r archwiliad blynyddol.

9.0 ASESIAD RISG BLYNYDDOL ARCHWILIO CYMRU

- 9.1 Gofynnwyd i Carwyn Rees o Archwilio Cymru roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau am Asesiad Risg Blynyddol Archwilio Cymru.
- 9.2 Cadarnhaodd fod cynllunio ar gyfer archwiliad perfformiad 2025/26 wedi dechrau a dylai'r meysydd risg yn y datganiad ariannol gael eu cyflwyno i'r Pwyllgor ym mis Mehefin 2025. Nododd fod y dull archwilio yn newid o raglen genedlaethol sy'n edrych ar themâu o'r blaenoriaethau Cenedlaethol, i fwy o ffurfioli gwaith cynllunio lleol o fewn yr Awdurdod er mwyn sicrhau bod gwaith archwilio yn canolbwyntio ar risgiau'r Awdurdod. Roedd hyn yn rhywbeth a wnaed ar lefel uwch yn y gorffennol ac roedd mwy o adnoddau bellach yn cael eu neilltuo ar gyfer hyn oherwydd yr amgylchedd risg sy'n newid o fewn yr holl awdurdodau tân.
- 9.3 Gofynnwyd sut y datblygwyd y Flaenraglen Waith er mwyn sicrhau ei bod yn cyd-fynd â llwythi gwaith, ac atebodd Carwyn fod trafodaethau'n digwydd yn y fîm o fewn y Gwasanaeth i gynnal yr archwiliad mewn dau ran i gyd-fynd yn well ag ymrwymadau staff. Roedd rhai darnau angenrheidiol, yn bennaf ynghylch adolygu dogfennau, a gallai fod yn feichus i swyddogion ddelio â hyn ar unwaith. Byddai hyn yn cael ei ategu gan gyfweiliadau ag unigolion perthnasol o fewn y Gwasanaeth. Trafodwyd a chytunwyd y dylid cyfweld â'r trysorydd fel y swyddog S151 a PSTC MacArthur ar yr un pryd.

- 9.4 Cadarnhaodd Carwyn ymhellach na fyddai adroddiad yn cael ei ddarparu i'r Aelodau yn sgil yr Asesiad Risg, ac yn hytrach y byddai adroddiadau'n cael eu darparu fel eithriad.

9.5 PENDERFYNWYD:

i) Nodi cynnwys y diweddariad a roddwyd.

10.0 ADRODDIAD RHEOLI'R TRYSORLYS Ch3 2024/25

- 10.1 Cyflwynodd Dafydd Edwards Adroddiad Rheoli'r Trysorlys ar gyfer Ch3 2024/25 i'r aelodau a chynghorodd mai pwrpas yr adroddiad hwn oedd rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i Aelodau'r Awdurdod am weithgaredd rheoli'r trysorlys a chydymffurfiaeth â dangosyddion darbodus rheoli'r trysorlys ar gyfer y cyfnod 1 Ebrill 2024 – 31 Rhagfyr 2024.
- 10.2 Tynnwyd sylw at feysydd allweddol Adroddiad Rheoli'r Trysorlys a nododd un Aelod, mewn perthynas â'r agweddau ail-ariannu, ei bod yn ymddangos y byddai'r rhan fwyaf o'r benthyciadau yn dod i ben o fewn naill ai blwyddyn neu ddeng mlynedd a gofynnodd beth oedd y cyd-destun y tu ôl i hynny. Ymatebodd y Trysorydd fod hyn yn aml yn ganlyniad hanesyddol o ran y ffordd yr oedd cyfraddau llog wedi symud dros amser ac roedd y canllawiau a dderbyniwyd gan Arlingclose wedi bod yn gywir gan eu bod wedi cynghori i beidio â benthycu mwy tra bod cyfraddau llog yn uchel. Roedd hwn yn faes a fyddai'n cael ei ystyried ym mis Awst pan oedd angen benthycu mwy, a byddai'r proffil yn cael ei gynllunio fel na fyddai'r holl adbryniadau yn digwydd ar yr un pryd.

10.3 PENDERFYNWYD:

i) nodi'r gweithgarwch o ran rheoli trysorlys a'r dangosyddion darbodus ar gyfer y cyfnod 1 Ebrill – 31 Rhagfyr 2024.

11.0 BUDDION Y GYFLOGRES 2025-26

- 11.1 Cyflwynodd Elgan Roberts, Pennaeth Cyllid a Chaffael, y papur Buddion Cyflogres 2025-26 a roddodd ddiweddariad i aelodau'r Pwyllgor Archwilio ar y gofyniad i weithredu holl Fuddion Gweithwyr, sy'n gofyn am ffurflen P11D ar ddiwedd pob Blwyddyn Dreth, trwy'r System Gyflogres. Yn 2024, cyhoeddodd y Llywodraeth y bydd yn ofynnol i gyflogwyr, o 6 Ebrill 2026, adrodd a thalu Treth Incwm a Chyfraniadau Yswiriant Gwladol (NIC) Dosbarth 1A ar y rhan fwyaf o Fuddion mewn Nwyddau (BiKs) mewn amser real ar y Cyflwyniad Taliad Llawn (FPS).
- 11.2 Gofynnwyd sut y byddai dealltwriaeth staff o'r dull newydd yn cael ei sicrhau, a chadarnhaodd ER fod rhestr o'r holl staff o fewn cwrpas y gofynion wedi ei llunio ac y byddai'r newid yn cael ei drin fel prosiect gyda sianeli cyfathrebu gyda'r staff a'r rhanddeiliaid hynny yn hanfodol er mwyn ei weithredu'n llwyddiannus.

- 11.3 Gofynnodd un Aelod, mewn perthynas â pharagraff 7 ynghylch profi'r broses ar nifer fach o weithwyr, a oedd unrhyw wrthwynebiadau gan y gweithwyr hynny a ddewiswyd i gymryd rhan yn y treial hwn. Cadarnhaodd ER y byddai'r Rheolwr Cyflogau yn cysylltu â'r staff hynny sy'n cymryd rhan a byddai'r gwersi a ddysgwyd yn cael eu nodi ar gyfer y dyfodol.
- 11.4 Eglurodd PSTC MacArthur mai'r peth pwysig i'w gydnabod oedd nad oedd hyn yn newid swm y dreth y byddai staff yn ei dalu, yn hytrach, roedd yn gwella eu dealltwriaeth o'r broses ac yn sicrhau bod unrhyw ddiidyniadau yn digwydd yn y man cychwyn yn hytrach nag ar ddiwedd y flwyddyn ariannol.
- 11.5 Gofynnodd un Aelod, mewn perthynas â'r newid mewn deddfwriaeth gyda'r cerbydau cab dwbl, a oedd staff y byddai hynny'n effeithio arnynt, ac a fyddai staff yn cael eu rhybuddio cyn gynted ag y bydd y system hon yn cael ei gweithredu i'w galluogi i wneud rhywbeth gwahanol os oedd angen.
- 11.6 Cadarnhaodd PSTC MacArthur nad oedd hi'n ymwybodol o unrhyw staff y byddai'r newidiadau arfaethedig i'r dreth cab dwbl yn effeithio arnynt ond byddai'r dull newydd yn sicrhau bod staff yn ymwybodol o unrhyw newidiadau yn llawer cynt nag o dan y trefniadau presennol.
- 11.7 PENDERFYNWYD:**
- i) Nodi'r newidiadau i'r ddeddfwriaeth; a**
 - ii) Chefnogi treialu buddion y gyflogres yn raddol dros flwyddyn ariannol 2025/26 i baratoi ar gyfer eu gweithredu'n llawn o fis Ebrill 2026 yn unol â'r gofyniad deddfwriaethol.**

12.0 CYFLWYNO SAFONAU ADRODD ARIANNOL RHYNGWLADOL (IFRS) 16 AR GYFER 2024/25

- 12.1 Cyflwynodd Elgan Roberts bapur Cyflwyno Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS) 16 ar gyfer 2024/25, a'i bwrpas oedd rhoi diweddariad i aelodau'r awdurdod am y newidiadau angenrheidiol sy'n ofynnol ar gyfer gweithredu Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol 16 (IFRS 16) ar gyfer cyfrifon blyneddol 2024/25.
- 12.2 Tynnwyd sylw'r Aelodau at baragraff 14 y papur a oedd yn rhoi rhestr o brydlesi yr effeithir arnynt gan y gweithrediad hwn.
- 12.3 Gofynnodd un Aelod am eglurhad o'r *de minimis* o ddeng mil o bunnoedd a chadarnhaodd ER mai dyma'r terfyn technegol ar gyfer IFRS 16. Eglurodd PSTC MacArthur ymhellach fod hyn yn golygu na fyddai prydlesi llai, fel llogi llungopiwyr, yn cael eu trin fel asedau cyfalaf gan leihau'r llwyth gwaith gofynnol. Roedd hyn yn arfer safonol ar draws sefydliadau.

- 12.4 Diolchodd y Trysorydd i ER am ei waith i gyflawni hyn, gan ei fod wedi bod yn yr arfaeth ers tua 2020, ac argymhellodd fod yr Aelodau yn cymeradwyo'r adroddiad.

12.5 PENDERFYNWYD:

- i) Nodi'r newid deddfwriaethol ar gyfer IFRS 16;**
- ii) cymeradwyo lefel de *minimis* o £10k ar gyfer cydnabod prydles; a**
- iii) chymeradwyo'r gyfradd ddisgownt i fod yn seiliedig ar y gost fenthycha ar 1 Ebrill 2024, neu ar ddechrau'r brydles.**

13.0 CRYNODEB O REOLAU GWEITHDREFN CONTRACTAU ATAGC 2025

- 13.1 Esboniodd Elgan Roberts i'r Aelodau mai pwrpas yr adroddiad hwn oedd cyflwyno'r newidiadau arfaethedig i Reolau Gweithdrefn Contractau (CPR) yr Awdurdod, yn dilyn diwygiadau i gyd-fynd â Deddf Caffael 2023, a weithredwyd ar 24 Chwefror 2025 a thrafododd y newidiadau allweddol.
- 13.2 Tynnodd PSTC MacArthur sylw at y ffaith bod cydweithio a chaffael ar y cyd yn digwydd gyda Gwasanaethau Tân ac Achub eraill Cymru (GTA) lle bo hynny'n bosibl.
- 13.3 Gofynnodd Aelod sut y sicheir bod gan y Gwasanaeth y gallu i gydymffurfio â'r CPR. Cadarnhaodd ER fod cynlluniau ar waith i gyflogi Swyddog Caffael i ddarparu cefnogaeth werthfawr i'r Rheolwr Contractau a Chaffael wrth symud ymlaen. Yn ogystal, byddai technoleg yn cael ei defnyddio i symleiddio'r broses adrodd a rhoddodd ER yr enghraifft bod yr holl gyflenwyr wedi'u categorïddio o fewn y cyfriflyfr ariannol a gallai'r wybodaeth hon gael ei chasglu'n gyflym pan fo angen.
- 13.4 Tynnodd ER sylw ymhellach at y ffaith bod cyflenwyr lleol yn cael eu defnyddio lle bo hynny'n bosibl, a rhoddodd enghreifftiau o ble y bu newid i ddefnyddio cyflenwyr lleol yn rhanbarth Gogledd Cymru. Gofynnodd y Cadeirydd sut y gellid dangos gwerth am arian gydag un dyfynbris a dywedodd ER fod un dyfynbris yn isafswm absoliwt. Fodd bynnag, fel arfer da, ac i ddangos y cynnig mwyaf manteisiol, byddai dau neu fwy o ddyfynbrisiau bob amser yn cael eu ceisio lle bo hynny'n bosibl.
- 13.5 Gofynnwyd a oedd yna gydweithio â chwmnïau bach hyd at £30k er mwyn sicrhau eu bod yn y sefyllfa orau i roi dyfynbris a chadarnhaodd PSTC MacArthur fod hynny'n digwydd. Nodwyd y byddai cyflogi'r Swyddog Caffael uchod hefyd yn helpu yn y maes hwn gan y byddent yn gallu adeiladu gwell cysylltiadau ledled Gogledd Cymru.

13.6 PENDERFYNWYD:

- i) Nodi'r newidiadau allweddol yn y CPR; ac**
- ii) argymhell bod yr Awdurdod yn cymeradwyo'r CPR.**

14.0 MATERION BRYD

- 14.1 Nododd PSTC MacArthur fod yr Aelodau wedi cael dolen er mwyn llenwi ffurflen datganiad o fuddiant electronig a gofynnodd iddynt sicrhau eu bod yn ei chwblhau cyn gynted â phosibl, ac erbyn diwedd mis Mawrth fan bellaf, gan fod hyn yn un o ofynion yr archwiliad blynyddol.
- 14.2 Gofynnodd Elgan Roberts i'r Aelodau a oeddent yn teimlo, mewn perthynas â gosod y gyllideb ar gyfer 2026-27, fod y gweithdai Craffu ar y Gyllideb yn werthfawr ac a dylid parhau gyda nhw.
- 14.3 Pleidleisiodd yr aelodau dros barhau'r gweithdai hyn ac y dylid dilyn yr un broses â blynyddoedd blaenorol gyda phum cyfarfod yn cael ei gynnal fel yn y flwyddyn flaenorol, gydag un cynrychiolydd o bob awdurdod lleol cyfansoddiadol.

Daeth y cyfarfod i ben am 10:55